

1. ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 30/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 30/12/2023

Σελίδα: 2

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

2 ΤΑ ΝΕΑ
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
30-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

Προβλέψεις
για το

2024

**ΜΑΡΙΑ
ΓΑΒΟΥΝΕΛΗ**

Ισορροπίες

Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών
και γενική διευθύντρια του **ΕΛΙΑΜΕΤ**

Κομμάτια πάγου αποκολλώνται από την παγοκρηπίδα σε φιάρα κοντά στην πόλη Τασιλάκ της Γροιλανδίας

REUTERS/LUCAS JACSON

Ο δικός μας πολυπολικός κόσμος εμφανίζει επάλληλους οριζόντιους διαχωρισμούς, όπου μια δημοκρατία να στηρίζεται στην αυταρχική Κίνα για την οικονομία αλλά να αναζητεί δυτική κάλυψη για θέματα ασφάλειας. Η εγγενής δομική αστάθεια ενισχύεται από την έλλειψη μονιμότητας των νέων πρόσκαιρων συνεργειών

Ενας κόσμος που αλλάζει;

Είναι φορές που ο ακός από τις μετακινούμενες τεκτονικές πλάκες της Ιστορίας ακούγεται λίγο πιο έντονα. Το 2024 μας βρίσκει με δύο ενεργούς πολέμους, κάμποσες λιγότερο ή περισσότερο παγιωμένες συγκρούσεις, τουλάχιστον 2-3 διαλυμένα κράτη στη γειτονιά μας, ένα τεράστιο κύμα εκλογικών αναμετρήσεων στον κόσμο: στις ΗΠΑ, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ιαπωνία, στην Ινδία, η δημοκρατική νομιμοποίηση των οποίων είναι απολύτως ανάλογη προς την αστάθεια και ασάφεια που προκαλούν. Παλιές συμμαχίες αναπροσαρμόζονται, νέες ομαδοποιήσεις γεννιούνται, ο κόσμος μας αλλάζει. Είμαστε πολύ κοντά για να αντιληφθούμε την κατεύθυνση της αλλαγής αλλά η αίσθηση της κίνησης είναι πολύ ισχυρή.

Είναι εύκολο να διακρίνουμε ορισμένες από τις διαχωριστικές γραμμές που μοιράζουν τον κόσμο μας. Η ευρωπαϊκή μας οικογένεια βρίσκεται ακόμη σε έναν προνομιακό χώρο ειρήνης αλλά εμείς είμαστε στην αιχμή ενός παράλληλου σύμπτωσης που σπαράσσεται από πολέμους. Η αγριότητα της σύρραξης στη Γάζα τροφοδοτείται από την πλήρη αδυναμία όλων των εμπλεκόμενων να προτείνουν μια βιώσιμη λύση του παλαιστινιακού προβλήματος ενώ στη Συρία, τον Λίβανο και πιο δίπλα στη Λιβύη οι κρατικές δομές παραμένουν καταρρακωμένες. Πίσω από αυτούς υπάρχει ένας κόσμος πλούσιου αυτοαρχισμού: στο Ιράν και στις χώρες του Κόλπου, στην Κίνα, και εκατομμύρια καταρρακωμένων απελπίδων από την Υεμένη στην υποσαχάρια Αφρική, που βυθίζονται στον φανατισμό όταν δεν μπορούν να πάρουν τον δρόμο της μετανάστευσης. Η μετακίνηση των πληθυσμών υπήρξε πάντοτε

ουσιαστικό στοιχείο της ανθρώπινης ιστορίας. Η τοξικότητα όμως με την οποία αντιμετωπίζονται οι μεταναστευτικές ροές στην πλούσια και σταθερή Ευρώπη καταδεικνύει την ανησυχία όλων ημών που θεωρούμε την οικονομική ευημερία και την κοινωνική συνοχή των τελευταίων τριών γενεών κεκτημένο και παρά ταύτα αντιλαμβανόμαστε ότι οι γερασμένες κοινωνίες μας δεν μπορούν να παραμείνουν βιώσιμες χωρίς να ξεφύγουμε από τη δική μας τόσο άνετη ζώνη ασφάλειας.

Οι επιθυμίες, οι προσοπτικές, οι αντιλήψεις του παγκόσμιου Νότου, στην πολυφωνική πολυχρωμία του, βρίσκονται πολύ μακριά από τη δική μας πεποίθηση για τον ασφαλή κόσμο μας, δομημένο σε αρχές και κανόνες διεθνούς δικαίου που εμείς φτιάξαμε την επαύριο των καταστροφικών πολέμων του 20ου αιώνα και θεωρούσαμε ακλόνητους. Είναι χαρακτηριστικές άλλωστε οι αντιδράσεις στη συνεχιζόμενη τραγωδία της Ουκρανίας. Η επίθεση της Ρωσίας σε ένα άλλο ανεξάρτητο κράτος συνιστά βίαιη παραβίαση της ακρογωνιαίας υποχρέωσης μη χρήσης βίας και επομένως για εμάς συνιστά ευθεία πρόκληση στους κοινούς κανόνες που αποτελούν τη βάση του διεθνούς συστήματος. Για τους υπόλοιπους όμως στον πλανήτη, ο πόλεμος αυτός δεν είναι τίποτα άλλο από μια ενδοευρωπαϊκή διένεξη, που θα πρέπει να ληξει το συντομότερο δυνατόν όταν λείψουν οι παιδαγωγικές πύξες και από τις δύο μεριές. Και είναι βέβαια απολύτως χαρακτηριστική η πλήρης και εκκωφαντική απουσία του ΟΗΕ και όλων των πολυμερών θεσμών, που παρείχαν μέχρι πρότινος το κοινό σημείο καταγραφής συναινέσεων και περιορισμού της κρατικής εξουσίας, σε μια

συνεχί δυναμική στάθμιση της συλλογικότητας και της μονομερείας.

Και εδώ ίσως βρίσκεται το μυστικό της επόμενης χρονιάς, της επερχόμενης εποχής. Στον προηγούμενο διπολικό κόσμο, τα δύο μέρη ήταν σαφώς καθορισμένα με απόλυτη κάθεται διάκριση στην οικονομία, στην κοινωνία, σε θέματα ασφάλειας – ήταν κανείς είτε με τη Δύση είτε με τον σοσιαλιστικό κόσμο, με τους ενδιαφέροντες να κλείνουν προς τη μία ή την άλλη πλευρά. Η σαφινεία της απόλυτης διάκρισης ενίσχυε τη σταθερότητα του συστήματος. Ο δικός μας πολυπολικός κόσμος εμφανίζει επάλληλους οριζόντιους διαχωρισμούς, όπου μια δημοκρατία να μπορεί να στηρίζεται στην αυταρχική Κίνα για την οικονομία αλλά να αναζητεί δυτική κάλυψη για θέματα ασφάλειας. Η εγγενής δομική αστάθεια ενισχύεται από την έλλειψη μονιμότητας των νέων πρόσκαιρων συνεργειών. Η ρευστότητα αντικατοπτρίζεται και στην προσπάθεια συγχρωτισμού σε νέα οικονομικά μορφώματα, όπως οι BRICS, με εμφανή όμως ακόμη την έλλειψη κέντρου βάρους όσο και κοινών πολιτικών που ενεργούν ως συγκολλητική ουσία. Και όλα αυτά ενώ ο πλανήτης αλλάζει δραματικά ως αποτέλεσμα των άμεσων επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και το ανθρωπογενές περιβάλλον δοκιμάζεται από τα ίδια τα προϊόντα του, την τεχνητή νομιμοσύνη.

Πέντε, δεκαπέντε, είκοσι χρόνια αργότερα, όταν οι ισορροπίες θα έχουν καταταλάξει σε μια άλλη τάξη πραγμάτων, πολύ ή λίγο διαφορετική, θα κοιτάμε πίσω και εύκολα θα αναγνωρίσουμε τα καθοριστικά γεγονότα, που έδωσαν το έναυσμα της νέας εποχής. Ως τότε, ως επιβιώσουμε, ευτυχιόμαστε και χαρούμαστε, στο 2024.